

Työ- ja elinkeinoministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö (Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/15277/2020): Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi

Kainuun liiton lausunto dnro: 140/03.00.00/2020

Kainuun liitto korostaa, että jatkovalmistelussa tulee huomioida seuraavat asiat:

1. Rahoitusjärjestelmän arviointi on ollut tarpeellinen. Se nostaa esiin kansallisen yritysrahoituksen kohdentumisen erot Itä- ja Pohjois-Suomessa sekä Etelä- ja Länsi-Suomessa. Jatkossa avustuskriteerien läpinäkyvyyttä tulee lisätä, jotta yritykset ovat päätöksien näkökulmasta tasavertaisia. Päätöksenteossa tulee tuntee yritysten toimintaympäristöä sekä yritysten taustat ja historia tilinpäätöstietojen lisäksi. Sähköistä hakua pitää edelleen kehittää. Euromääräisesti pienen avustuksen hakuprosessin tulee olla selkeä ja vakiintunut, jotta se turvaa yritysten tasapuolisen kohtelun.
2. On erittäin kannatettavaa, että avustusten suuntaamisessa jatkossakin painotetaan pienten ja keskiuurten yritysten hankkeita. Yrityksistä kuitenkin yli 96 % on pk- yrityksiä. Lakiluonnoksessa mahdollistetaan myös suurten yritysten rahoitus, mikä on hyvä ja mahdollistaa klustereiden ja liiketoimintaekosysteemien täysipainoisemman kehittämisen.
3. Vaikutukset kasvuun, kannattavuuteen ja työllisyyteen pitää selvittää huolellisesti, esimerkiksi vuokratyövoiman käyttö ei näy suoraan yritysten henkilöstön lisääntymisenä.
4. Lakiin tulee lisätä mahdollisuus tukea kuntien ja kuntayhtiöiden toimitilahankkeita yrityksille Itä- ja Pohjois-Suomessa. Tämä voidaan tehdä joko toimintaympäristön kehittämisavustuksen toimialaa laajentamalla tai sisällyttämällä mahdollisuus perusrakenteen investointitukeen, johon avustusta myöntävät maakuntien liitot. On tärkeää varmistaa, että kuntien yritystoimintaa palvelevat toimitila- ja infrastuktuurihankkeet ovat jatkossa mahdollisia ja niille on olemassa riittävät resurssit. Erityisen tärkeitä kuntien rakentamat toimitilahankkeet ovat Itä- ja Pohjois-Suomessa kasvukeskusten ulkopuolella, jossa yrityksen on vaikea saada riittäviä vakuuksia toimitilahankkeisiin.
5. Toimintaympäristötuen laajennus momentin 3 osalta (uusi sisältö TYT:iin): ”Toimintaympäristötukea voidaan myöntää: 3) yritysten yhteistyön, yritysten ja korkeakoulujen sekä tutkimuslaitosten yhteistyön ja elinkeinoelämäverkottuneen tutkimuksen edistämiseen” Tämä lisäys laajentaa ELY:n roolia maakuntaliiton toimivallan puolelle. Aluekehityslainsäädännön uudistuksessa lähtökohtana oli, ettei tehdä toimivaltamuutoksia ja toimintaympäristötuen laajennus momentin 3 osalta tulee poistaa.
6. Yritystukilakiin tulee lisätä mahdollisuus rahoittaa yritysryhmähankkeita yritysten yhteistyön ja verkottumisen lisäämiseksi. Itä- ja Pohjois-Suomen EU:n alue- ja rakennepolitiikan valmistelussa tarpeita on noussut esiin mm. teollisten symbioosien rahoittamisessa. Toimialat ylittävä yritys yhteistyö synnyttää uusia tuotteita tai palveluita.
7. Pääomasijoitustoimintaa tulee voida rahoittaa sekä kansallisista, että EU – rakennerahastovaroista.
8. Yritystukilainsäädännön perusteluissa ei käsitellä lainkaan uutta oikeudenmukaisen siirtymän JTF-rahastoa. JTF:llä on pystyttävä rahoittamaan myös oikeudenmukaisen siirtymän edellyttämiä yritystukihankkeita ja JTF on huomioitava. JTF-rahoituksesta on mahdollistettava muuta yritystukirahoitusta helpommin suurten yritysten rahoittaminen erityisesti teollisuuden ilmastovaikutusten pienentämiseksi.

9. Yritysten minimituella ei tule asettaa rajoituksia. Sen sijaan lainsäädäntöön tulee sisällyttää setelityyppiset tukimuodot.
10. Yritystukilinjauksia tulee jatkossakin tehdä alueellisesti, jolloin voidaan huomioida elinkeinotoiminnan alueelliset erityispiirteet. Itä- ja Pohjois-Suomen myöntövaltuuksien ennakoidaan olevan jatkossakin Etelä- ja Länsi-Suomea suuremmat. Rahoitusvolyymi mahdollistaa laajemmat rahoitusmahdollisuudet.
11. Yritysten kannalta nykyinen de minimis -raja 200.000 euroa koetaan liian pienenä. Erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomen kaltaisilla alueilla rajaa on nostettava. Lisäksi yritysten omaa hallintotaakkaa tuen kertymisestä on helpotettava luomalla kansallinen rekisteri de minimis -tuen seurantaan.
12. Lakiesitys ei ole valmis, koska asetustaso puuttuu. Lausuntokierros tulee uusiksi, kun laki on kokonaisuus asetusteksteineen.

Jouni Ponnikas

Aluekehitysjohdaja

Kainuun liitto